

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om en forbedret dyrtidsregulering [af Jens Møller (KrF) m.fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 4. Fremsat 10/10 78).

Forslaget sættes til forhandling.

*Forhandling***Økonomiministeren (Anders Andersen):**

I hele efterkrigstiden har spørgsmålet om dyrtidsreguleringens udformning og hensigtsmæssighed været diskuteret med regelmæssighed såvel her i tinget, bl. a. på mit partis foranledning, som i udvalg og kommissioner. Der er i tidens løb gennemført en række ændringer i beregningen af pristallet, støttet af arbejdsmarkedets organisationer og af et flertal i folketinget. Der er således ikke noget nyt i, at spørgsmålet om en ændring af dyrtidsreguleringen igen rejses, og det vil da også være forståeligt, at denne reguleringsmekanisme i kraft af sin udbredelse og betydning for det økonomiske forløb jævnligt tages op til debat.

Det er imidlertid regeringens opfattelse, at det af kristeligt folkeparti fremsatte forslag ikke er særlig velbetænkt, og regeringen kan ikke medvirke til den foreslåede ændring. Den ændring af dyrtidsreguleringen, der lægges op til, er så vidtgående, at den griber dybt ind i de centrale spørgsmål, som det private arbejdsmarked skal tage stilling til i forbindelse med de kommende overenskomstforhandlinger. Med de økonomiske udsigter, der for de kommende år tegner sig for arbejdsløsheden og betalingsbalancen, må det nemlig forudses, at forslaget kunne indebære en så kraftig reduktion af dyrtidsportionernes størrelse, at pristalsreguleringen næsten vil blive sat ud af kraft.

Herudover skal det for god ordens skyld tilføjes, at beregningen af et slags velstandstal, som forslaget jo i realiteten bygger på, rummer en lang række statistiske og økonomiske problemer, som i lyset af tidligere udrædninger om velstandskorrektioner af pristalsregulering må antages at være meget store. Jeg skal i den forbindelse blot anføre, at sådan som forslaget er skitseret, indebærer det efter min vurdering en betydelig risiko for, at der i en situation med fornyet fuld beskæftigelse kan ske en automatisk acceleration af lønstigningstempoet, hvilket næppe kan være hensigtsmæssigt.

Det er regeringens grundholdning, at så stor en del af indkomstfastsættelsen som muligt bør være overladt til aftaler mellem arbejdsmarkedets parter og ikke være et resultat af automatiske mekanismer, idet vi går ud fra, at parterne tager hensyn til den samfundsøkonomiske situation ved indgåelsen af nye aftaler. Jeg skal derfor afvise forslaget.

Hans Jørgen Jensen (S):

Jeg kan erklære mig helt enig i økonomiministerens betragtninger her og skal bare føje til, at socialdemokratiet har den opfattelse, at løn, herunder også dyrtidsregulering, bedst klares af arbejdsmarkedets parter. Da vi står lige foran en overenskomstindgåelse for perioden 1979-81, hvor LO har rejst krav om forbedring af dyrtidsbetalingen, således at man klart kan se, at lønmodtagerorganisationerne selv er fuldt opmærksomme på en forbedring af dyrtidsreguleringen, så skal jeg på mit partis vegne afvise det fremsatte forslag.

Lawaetz (FP):

Når forslagsstillerne fra kristeligt folkeparti taler om en forbedret dyrtidsregulering, kommer det jo nok an på øjnene, der ser. Der vil være tusinder af lønmodtagere, der vil kalde det en forringelse. Det samme vil naturligvis hr. Thomas Nielsen og LOs top, som uden at skele til landets økonomi hele tiden og konstant har forlangt den automatiske dyrtidsregulering hævet. Der er også partier i folketinget, der vil se på det med disse øjne, rent partipolitisk. Jeg vil gerne sige, at det kan vi delvis tilslutte os, da dyrtidstillægget har betydet en slags sikkerhedsnet for lønmodtagerne.

[Lawaetz]

Man kan så diskutere, om automatisk dyrtidstillæg i det hele taget har været noget positivt. To ting kan man vel blive enig om. Den ene ting er, at lønmodtagernes dyrtidsregulering altid stort set har slæbt et halvt år bag efter prisstigningerne. Det vil sige, at den for disse ikke har virket særlig tilfredsstillende, og indtil man fik ændret højerelønnede funktionærers og embedsmænds dyrtidstillæg fra en procentsats til et fast beløb, var ordningen tilmed meget uretfærdig. Jeg kan ikke lade være med at sige, at denne ændring i øvrigt skete på fremskridtspartiets foranledning, da vi var de første, der pegede på denne enorme skævhed.

Den anden ting er, at dyrtidstillægsordningen efter manges opfattelse har været inflationsfremmende. Knap har vi fået et nyt dyrtidstillæg, før priserne stiger, og de stiger mere end selve dyrtidstillægget, fordi der oveni kommer moms, advance osv. på. Jeg ved, at man vil påstå, at stigningerne var kommet alligevel, men det er naturligvis kun en påstand, som man kan blive ved med at diskutere, den kan ikke bevises. Man kan også pege på beregningen af det lønregulerende pristal. I alle tilfælde må man pege på, at skatterne ikke er med i pristalsberegningen, og de stadig stigende skatter har været en af de stærkt inflationsfremmende faktorer.

Nationaløkonomisk er der en del, der taler for, at det automatiske dyrtidstillæg fjernes og erstattes af en anden form for lønregulering – eller indkomststigning, der er et ord, vi synes bedre om i mit parti. Ved afskaffelse af det automatiske dyrtidstillæg ville man fjerne et væsentligt usikkerhedsmoment fra erhvervslivet. Alle de dygtige teoretikere tænker ikke over, at erhvervslivet ofte må tilbyde faste eksportpriser f. eks. 1 år frem i tiden, og det samme gælder faste priser inden for bygge- og anlægsvirksomhed, således at man afgiver sine priser med et stort usikkerhedsmoment.

Man er i øvrigt tilbøjelig til her i folketinget under en sådan debat at glemme, at dyrtidstillægget i virkeligheden er et overenskomstspørgsmål. Der vil jeg tilslutte mig økonomiministeren, for vi vil også være betænkelige ved at drøfte det lige før en overenskomstsituation.

Jeg vil gerne medgive kristeligt folkeparti, at det sikkert er en idealistisk tanke, der ligger bag, men den kan aldeles ikke stå alene,

og vores parti kan ikke gå ind for det, medmindre der skabes noget andet i stedet, da vi ser sådan på det, at det vil blive en forringelse for lønmodtagerne.

Havde vi imidlertid været så fornuftige for år tilbage at regulere vores indtjening efter landets situation i stedet for at leve højt på kredit, havde vi naturligvis ikke befundet os i denne elendige situation. Nationaløkonomisk at sætte tæring efter næring er naturligvis fremskridtspartiets politik.

Jeg vil gerne slutte med at sige – og det kan ikke siges for tit – at bestemte vi, betød dyrtidstillægget faktisk ikke noget. Vor skattepolitik og vor økonomiske politik ville give lønmodtagerne mere med hjem i lønningsposen, så lønstigninger ville blive overflødiggjort, varerne blive billigere, købeeften større, eksporten ville stige, og menneskene ville komme i arbejde. Vi ville derfor tage meget afslappet på problemet dyrtidsreguleringer, for der ville kun komme ganske få. Men selv om vore politiske modstandere har taget mange af vore ideer op, og selv om flere og flere måske lytter til fremskridtspartiet, må vi dog indse, at vor politik ikke bliver gennemført i morgen, så vi må fortsætte lidt med lapperierne.

Holm (V):

Beslutningsforslagets opfordring til regeringen går ud på at indbygge en mekanisme i dyrtidsreguleringen, der automatisk regulerer udbetalingen efter ændringer i beskæftigelsessituationen og saldoen på betalingsbalancen.

Forslaget har en meget ambitiøs titel: en forbedret dyrtidsregulering, men bemærkningerne, der er yderst sparsomme, giver ikke mulighed for umiddelbart at vurdere, om forslaget i al sin enkelhed er løsningen.

Det forekommer, at forslagsstillerne ikke har taget hensyn til de måleproblemer, der vil være forbundet med registreringen af bevægelser i betalingsbalance og beskæftigelse. Statistik har én kedelig egenskab: den beskriver fortiden og hverken nuet eller fremtiden, hvilket synes at være mere relevant, når man skal styre fremefter. Både handelsstatistikken og beskæftigelsesstatistikken kommer med nogen forsinkelse. For handelsstatistikens vedkommende varer det op til et helt år, før vi har de endelige tal. Problemerne omkring

[Holm]

sæsonkorrigerings er der heller ikke taget stilling til. Populært sagt ville det vel nok virke i retning af, at man styrede efter bakspejlet.

Jeg vil også godt nævne, at forslagsstillerne er sluppet nemt om ved definitionsproblemerne. Uden videre sættes en arbejdsløshedsprocent på 3 og balance i udenrigshandelen til at være en normal situation. Jeg vil her godt pege på, at i en lang periode vil der være behov for overskud på betalingsbalancen for at bringe gælden ud af verden.

Der savnes tillige en forklaring med hensyn til valget af de ændringskoefficienter, man har indlagt. Hvilke beregninger ligger der til grund for valget? Forstår jeg ideen rigtigt, så skulle forbedringen gå ud på, at økonomien automatisk søger mod det, der skulle være normalsituationen. Vil de valgte koefficienter sikre, at man opnår det?

Med disse bemærkninger vil jeg godt sige, at der er brug for i hvert fald et særdeles grundigt udvalgsarbejde.

Palle Simonsen (KF):

Vi er i det konservative folkeparti tilhængere af et dyrtidsreguleringssystem. Det kan selvfølgelig, som ministeren nævnte det, undertiden have behov for justeringer, og det er også sket gennem årene.

Dér skulle jeg måske indskyde, når hr. Lawaetz slår sig til ridder på afskaffelsen af den procentvise dyrtidsregulering, at den ære tildeler vi gerne hr. Lawaetz. Jeg er ikke et øjeblik i tvivl om, at det vil vise sig, at vi dér kom til at foretage en af de justeringer, som vil vise sig meget uheldig, netop fordi dyrtidsreguleringen jo har vist sig i praksis at bidrage til en almindelig stabilisering af lønudviklingen på arbejdsmarkedet. Der kan være nogle fejl indbygget i selve reguleringsmekanismerne, og det kan man se på, men tilbage står, at der også ligger en række gunstige virkninger.

Det forslag, som kristeligt folkeparti her har lagt frem, har efter min mening ikke den tilsigtede virkning, nemlig at være et dyrtidsreguleringssystem. Det er en måde at regulere en løn på ud fra, hvordan beskæftigelsessituationen er, og hvordan betalingsbalancesituationen er, men det har for så vidt overhovedet ikke noget med dyrtidsregulering at gøre.

Derfor kan vi ikke medvirke til det forslag, som kristeligt folkeparti her har lagt frem. Selve tankegangen mener vi er mod det tilsigtede med en dyrtidsregulering, men vi er naturligvis parate til i udvalget at se på, om der er justeringer i almindelighed, der skal foretages.

Melchior (CD):

Det er sjældent, man hører revolutionære toner fra kristeligt folkeparti, men det er lige ved at være tilfældet her. Det vil betyde en revolution på arbejdsmarkedet, hvis folketinget på en så rigoristisk måde skulle blande sig i denne sag, og alene af den grund må CD afvise forslaget.

Vi har nu hørt en række ordførere, som alle har taget ret kraftigt, og for nogles vedkommende meget velbegrundet – mere grundigt, end jeg agter at gøre det her – afstand fra forslaget. Man behøver ikke at være særlig profetisk begavet for at gætte på, hvordan de kommende ordførere vil stille sig til forslaget, og derfor har jeg kun den lille bitte indvending mod hr. Holms ellers meget fine tale her, at han tilsagde en grundig udvalgsbehandling. Det forekommer mig ikke at blive særlig relevant.

CD kan hverken se politiske eller praktiske muligheder i det foreliggende forslag, så med reverens for de uden tvivl gode intentioner, der ligger bag, kan vi tilsige, at vi ikke skal forsinke udvalgsbehandlingen.

Ole Henriksen (SF):

Forslaget er i sin overskrift meget dristigt ved at skrive, at det er en forbedret ordning, man tilsigter. Jeg prøvede i går at regne ud, hvad det ville betyde i den aktuelle situation med de aktuelle tal, og hvis jeg ellers har forstået noget af det her, så betyder det, at vi rent faktisk ikke skulle have nogen dyrtidsportioner i dag. Det er vel også det, som kristeligt folkeparti tilsigter, nemlig at slagte dyrtidsportionerne i en lang, lang periode fremover. Det synes jeg at man kunne gøre med meget kortere tekst og skrive, at det er det, det handler om.

Jeg kan ikke se den dybereliggende årsag til, at man lige netop skulle tage beskæftigelsen og betalingsbalancen som udtryk for, om man skal have dyrtidsportioner her i landet eller ej. Hvis det har noget på sig, så må man

[Ole Henriksen]

sige, at dyrtidsportionerne, som jo hidtil er blevet beregnet på grundlag af pristallet, dog har en vis relation til de udgifter, som menneskene har til at eksistere for her i samfundet. Men man kunne jo lige så godt have foreslået, at man satte det i relation til f. eks. spekulationsgevinster og huslejestigninger og andre specifikke ting, man kunne tage ud. Jeg tror, vi står os bedst ved at holde os til pristallet som det grundlag, der skal reguleres på.

Jeg mener i øvrigt, at hvis dette forslag skal have en inflationsdæmpende virkning, så må man kigge på de dyrtidsportioner, som nu er indefrosset og har været det i snart to år. Det burde jo egentlig have markeret meget stærkt, at der har været en opbremsning i inflationen og i arbejdsløsheden, men det gør det jo aldeles ikke. Den virkning, som man forsøger at opnå med dette forslag, viser sig, jævnfør de indefrosne dyrtidsportioner, altså ikke at kunne holde stik.

I øvrigt må man sige, at pristallet er der jo også blevet fusket med. Det er jo blevet forringet mere og mere ved, at man har pillet ting ud af beregningsgrundlaget, således at pristallet, også når det bliver nulstillet, har forringet de allerede i forvejen for små dyrtidsportioner, som man udbetaler.

Jeg synes, at forslaget er dårligt, og vi kan selvfølgelig ikke medvirke til dets gennemførelse.

Jørgen Jensen (DKP):

Vi kan heller ikke medvirke til forslaget. Der er måske ikke grund til at sige så meget, men jeg vil bare understrege, at dette er igen et forsøg på at fremstille det, som om det var lønningerne, der var årsag til inflation og arbejdsløshed. Der kan man jo sige, at forslagsstillerne jo ikke er alene om denne opfattelse.

Derfor forstår jeg egentlig godt, at regeringen afviser forslaget. Selv om regeringen mange gange har givet udtryk for, at den er af samme opfattelse, så har den en meget mere direkte måde at gribe ind i forholdene på. Både den nuværende og den tidligere finansminister har jo skitseret, hvad de ville med dyrtidsreguleringen, eller direkte grebet ind i den.

Derfor vil jeg godt understrege, at dyrtidsreguleringen, som den virker i dag, ikke er

årsag til inflation. Dyrtidsreguleringen skulle virke på den måde, at den skulle sikre, at arbejderne fik en lønforhøjelse, der modsvarer de prissstigninger, som man havde registreret. Derfor er det at vende tingene på hovedet. Hvis man vil undgå en dyrtidsstigning, så må man angribe priserne. Det er den eneste måde, man kan gøre det på, som er retfærdig.

Vi må altså afvise dette forslag.

Ole Vig Jensen (RV):

Nogle af de intentioner, der ligger bag dette forslag, kan vel godt have det radikale venstres sympati, men i den form, forslaget har fået, vil vi ikke kunne medvirke.

Vi mener ikke, at det grundlag, på hvilket man vil udregne velstandstallet, er særlig entydigt pålideligt. Man kan sige, at det er pristallet for så vidt heller ikke. Vi ved jo, at når det gælder arbejdsløshedstallene, så er der grænser for deres pålidelighed, og vi ved, at vi opererer med flere slags ledighedstal. Når det gælder betalingsbalancen, så ved vi også, at det er vanskeligt at gøre det op, og det er i hvert fald altid en forsinket opgørelse, vi opererer med. Derfor er det næppe absolut brugbare instrumenter til udregning af et velstandstal, sådan som forslagsstillerne her har gjort sig til talsmænd for det.

Vi må vel også sige, at der er nogle sociale virkninger af et forslag som dette. Vi giver jo i dag et ensartet ørebeløb til alle, og det har i hvert fald betydet en meget stærk udgligning af indkomsterne, og det ville jo kunne skabe vanskeligheder i perioder, hvis man brugte forslagsstillerens forslag. Det kunne i hvert fald få uheldige virkninger for pensioner og for sociale ydelser. På arbejdsmarkedet kunne man vel forestille sig at der ville foregå – og det sker jo også – en lønglidning, som kan give en forøgelse af indkomsten, men det gør der i hvert fald ikke for de allerfleste af de offentligt ansatte og tjenestemændene. Derfor vil forslaget også komme til at ramme skævt, sådan som det er udformet.

Vi vil godt tilslutte os, at der arbejdes videre med de tanker, der ligger i forslaget, men mener altså ikke at kunne medvirke, sådan som det er udformet.

Alfred Hansen (DR):

[Alfred Hansen]

Forslaget fra kristeligt folkeparti forudsætter jo – og det kan ikke overraske – en ret stram tvangsindkomspolitik. Der skal tages hensyn til beskæftigelsen, der skal tages hensyn til betalingsbalancen, men alle ved jo dog, at der godt kan finde en produktionsstigning sted i samfundet og som følge deraf en berettiget lønstigning, selv om man har en arbejdsløshed. Men arbejdsløshed betyder ikke nødvendigvis, at man har en produktionsnedgang. Vi mener i retsforbundet, at hvis der finder en produktionsstigning sted, så må alle have gavn af denne produktionsstigning.

Om indkomspolitikken og dyrtidsreguleringen i øvrigt vil jeg gerne sige, at retsforbundet vender sig imod indkomspolitiske indgreb, også i dyrtidsreguleringen. Der bør ske en ophævelse, mener vi, af augustforligets bestemmelser om lønrammen og indefrøsning af dyrtidsportioner. Vi finder ikke i retsforbundet, at den gældende dyrtidsregulering som undertiden hævdet betyder noget værn for lønmodtagerne mod inflationsudhuling af lønningerne og heller ikke mod monopolernes og spekulationens anslag.

Med en konsekvent antiinflationspolitik og effektive indgreb mod jord- og boligspekulationen vil lønmodtagernes opslutning om dyrtidsreguleringen nok forsvinde, idet dens uheldige virkninger for samfundskonomen, for virksomhederne, for beskæftigelsen og dermed lønmodtagerne selv dermed ville blive det fremtrædende træk.

Men kristeligt folkeparti lægger jo ikke op til, at man samtidig skal sætte kraftigt ind med en antiinflationspolitik, med effektive indgreb mod jord- og boligspekulationen osv. Dette må være en forudsætning for, at man ændrer den nuværende dyrtidsregulering.

I sin nuværende form må det dog erkendes at dyrtidsreguleringen er samfundskononomisk uhensigtsmæssig, fordi der ikke skelnes nøje imellem, hvad der er indenlandske prisstigninger, og hvad der er prisstigninger, som kommer fra udlandet. Når bytteforholdet forringes, det vil sige, når importpriserne stiger i forhold til eksportpriserne, så bevirker det naturligvis, at landet som helhed bliver fattigere. Det vil sige, at forbrugerne må betale mere for de importerede forbrugsvarer, og at virksomhederne belastes med stigende udgifter til importerede råvarer, halv-

fabrikata og driftsmidler. I en sådan situation hjælper det naturligvis ikke noget, at man via dyrtidsreguleringen bevilger hinanden højere pengelønninger, idet samfundet ikke bliver rigere af den grund. Tværtimod vil det øge inflationen og forringe konkurrenceevnen og betalingsbalancen. Da lønmodtagerne altså er forbrugere, rammes de selv udpræget af disse skader.

Vi mener ikke i retsforbundet, at der med dette forslag er lagt op til en effektiv bekæmpelse af de onder, som plager samfundet i dag. Det er jo ikke sådan, at kristeligt folkeparti vil anholde alle former for indtægter; på visse områder har de jo i hvert fald hidtil i salen accepteret stigninger på 20–25 pct. om året uden beskatning, og man kan jo så vente på, at de tager et initiativ til at gøre noget ved det.

Hvad er det i grunden, pristallet er udtryk for? Det er jo et barometer, en temperaturmåler, hvorpå man kan se, hvordan prisudviklingen har været inden for de seneste måneder. Der er i og for sig ikke noget i vejen med selve temperaturen og med selve måleinstrumentet. Hvis man vil fjerne inflationen og dermed også fjerne kravet om højere lønninger, så må man fjerne årsagerne til inflationen. Det, der her er lagt op til fra kristeligt folkepartis side, vil ikke have indflydelse på inflationen i nedadgående retning, det er helt andre områder, der skal tages fat på.

Vi er i retsforbundet enige i, at den lønstigning, som vi til enhver tid bevilger hinanden, må have en vis relation til den produktionsstigning, der har fundet sted i samfundet, men hertil kræves altså efter vores mening en antiinflationspolitik og et stop for jord- og ejendomsspekulationen.

Jens Møller (KrF):

Økonomiministeren nævnte, at hvis vort forslag blev gennemført i dag, så ville dyrtidsportionerne blive meget små, og det er jo da også rigtigt. Men jeg går ud fra, at økonomiministeren har læst, hvad der står i bemærkningerne til forslaget: »For i fremtiden at formindske risikoen for...«. Altså: dette forslag er ikke tænkt som noget, der skal gennemføres her og nu, men som noget – det er jo et beslutningsforslag – som regeringen skulle arbejde med, sådan at vi kunne få det gennemført på et tidspunkt, hvor der var no-

[Jens Møller]

genlunde balance i tingene, hvorved vi kunne undgå, at vi kom i en situation som den nuværende. Derfor er den indvending altså irrelevant.

Så taltes der også fra økonomiministerens side om indgreb i aftalefriheden mellem arbejdsmarkedets parter. Tja, hvis vi sammenligner det indgreb, der er tale om her, med de indgreb, der har været tale om de to sidste gange, vi har haft overenskomstafslutninger, så må det siges, at disse indgreb har været anderledes radikale end det, vi taler om her. Når vi foreslår dette, så er det netop for derigennem at sikre, at man kan blive fri for disse stadig gentagne indgreb fra det offentlige side, så man igen kan få et arbejdsmarked, der kan fungere stort set uden indgreb fra det offentlige.

Venstres ordfører var, så vidt jeg kunne høre, noget mere positiv over for forslaget, end økonomiministeren var, og det kan da kun glæde mig, at det ikke altid bare er »his master's voice«, vi hører her.

Han har imidlertid heller ikke læst forslaget ordentligt, idet ordføreren går ind på de enkelte satser og siger noget i retning af, at vi uden videre sætter en arbejdsløshedsprocent på 3 og balance i udenrigsøkonomien som det normale. Han har åbenbart ikke lagt mærke til, at der i bemærkningerne til forslaget om disse ting står »f. eks.«. Hele udregningen er altså blot et eksempel. Det kan da også laves på andre måder, men det er for at forklare, hvad vi mener med det, der står i selve teksten, at vi har lavet dette regneeksempel. Alle de forskellige faktorer kan naturligvis ændres, hvis man finder, at nogle andre er bedre til at opnå det, der er formålet med forslaget.

SFs ordfører taler om, at de indefrosne dyrtidsportioner ikke har betydet en nedgang i arbejdsløsheden og en standsning af inflationen eller opbremsning af inflationen. Jeg gad egentlig vidst, hvordan SFs ordfører kan vide noget om, hvordan det ville være gået, hvis disse dyrtidsportioner ikke var blevet indefrosset, men var blevet udbetalt, om så ikke arbejdsløsheden havde været end større og inflationen endnu værre.

Kommunisterne kommer med deres sædvanlige travler, at det ikke er lønningerne alene, der er årsag til arbejdsløsheden; man ligesom skyder os andre i skoene, at det er det, vi mener. Nej, det mener vi ikke. Vi ved,

der er mange andre faktorer, der gør sig gældende, nemlig alle de forskellige omkostningsfaktorer. De er alle sammen med til at skabe den arbejdsløshed. Men lønningerne er også en af årsagerne, og skal vi gribe ind og prøve på at få afskaffet arbejdsløsheden, så må vi gå ind på alle de forskellige områder, hvor vi har mulighed for det.

Jeg vil gerne sige tak til den radikale ordfører. Det var nok det mest positive af de indlæg, der kom fra andre partier. Man synes, det skulle være en lidt anden form. Ja, sådan skal man vel altid sige for ligesom selv at komme lidt med også og bestemme lidt af det. Vi håber, vi kan få et samarbejde i gang om det her.

Retsforbundets ordfører taler om, at en produktionsstigning bør komme lønmodtagerne til gode, uanset om vi har arbejdsløse eller ej. Ja, sådan kan man selvfølgelig se på det, men i kristeligt folkeparti mener vi, at i en sådan situation må produktionsstigningen først og fremmest komme de arbejdsløse til gode. Når vi så har fået dem i arbejde, så kan der blive tale om, at alle vi andre lønmodtagere kan få noget mere ud af det, men det må først komme de arbejdsløse til gode.

Når man har siddet og hørt på alle disse indlæg, kan jeg ikke lade være at mindes en udtalelse, som jeg hørte her i foråret, da dette forslag var fremmet første gang. Det nåede ikke at komme til første behandling, men det var fremsat, og det blev kommenteret fra forskellig side. En redaktør af et venstreblad – jeg citerer efter hukommelsen – sagde noget i retning af, at dette forslag er så godt og rigtigt, at det uden tvivl vil blive afvist af næsten alle de andre, og derfor vil det ikke blive gennemført. Det er jo beklageligt, at han har fået ret.

Formålet med dette forslag er især 3 ting:

For det første at tilnærme lønforhøjelserne til reallønsforhøjelserne. Det er en vigtig ting, for de lønforhøjelser, vi får ud over reallønsforhøjelserne, er jo bare nogle papirpenge, der ikke er noget værd, og som skaffer yderligere arbejdsløshed.

For det andet – og det er måske noget af det vigtigste i dette forslag – at skaffe en afbalancerende faktor i dansk økonomi. Økonomien er meget følsom, og mange faktorer i økonomien er af selvforstærkende art, sådan at vi meget let kommer ind i det, man kalder onde cirkler. Det løber løbsk og bliver værre

[Jens Møller]

og værre. Det er sådan noget, der har ført os ud i den situation, vi er i nu, med de mange arbejdsløse og det store underskud på betalingsbalancen. Derfor er det meget vigtigt at få indbygget nogle afbalancerende faktorer i vores system – faktorer, der automatisk er med til at holde os på vejen, så vi ikke kører i hverken den ene eller den anden grøft. Det er netop det, et forslag som dette skal.

Jeg er godt klar over, at der kan være visse problemer med, at det statistiske materiale kommer lidt sent frem, men vi er jo netop i øjeblikket ved at få en stor forbedring af det statistiske materiale med hensyn til arbejdsløsheden og også med hensyn til at få det hurtigt frem, idet det bliver kørt på EDB. Dette må vel betyde, at det vil blive lettere at føre en sådan ting igennem, end det har været hidtil. I hvert fald sker det da hurtigere, når det sker automatisk, end hvis det først sker, efter at disse tal er kommet frem og problemet er blevet taget op af et politisk parti og debatteret i dette ting frem og tilbage og frem og tilbage. Vi ved jo alle sammen, hvor lang tid der kan gå, og hvordan vi gang på gang kommer bagefter, når vi skal regulere økonomien. De, der lider under det, er de arbejdsløse. Her er et forslag, der ganske automatisk kan være med til at rette op på dette.

Man siger – det er det tredje punkt, jeg vil nævne – at det tager noget fra lønmodtagerne. Ja men det gør det reelt ikke. Det er jo et forslag, der siger: hvis vi kører vores økonomi fornuftigt herhjemme, hvis vi lader være at kræve mere ind, end der er basis for i en stigende produktion, så bliver der ikke skåret ned på dyrtidsportionerne. Hvis vi kører det så fornuftigt, at vi kan få alle mand i arbejde og få overskud, så bliver der endda større portioner ud af det. Det vil altså medvirke til, at vi alle i dette land bliver interesserede i at føre en fornuftig politik, hvor vi ikke kræver mere ind, end der er basis for i produktionen. Det er jo det, vi trænger så forfærdeligt til herhjemme. Den ene gruppe vil have, den anden gruppe vil have og den tredje gruppe vil have, alle vegne skraber vi til os selv, og resultatet er, at vi stadig bruger mere, end vi producerer. Resultatet er underskud på betalingsbalancen. Resultatet er en uholdbart stor arbejdsløshed osv. osv.

Her er et forslag, der kan være med til at bremse op for disse ting, og som kan være en

automatisk regulator, der hele tiden fører os på rette vej. Derfor er det faktisk trist, at en lang række ordførere i dette ting er afvisende over for det med henvisning til lønmodtagerne, der vil få mindre i løn osv. Jeg er selv lønmodtager – det er vi for øvrigt alle i kristeligt folkepartis gruppe. Det er ikke, fordi vi er særlig gode eller særlig opofrende, at vi kommer med dette forslag. Vi tror, at dette forslag vil være til gavn for os alle i Danmark, også for lønmodtagerne og først og fremmest for de arbejdsløse.

Holm (V):

Jeg er selvfølgelig ked af, at hr. Jens Møller påstår, at jeg ikke har læst bemærkningerne – især når de kun består af 10 linjer – og at jeg ikke har bemærket, at der står »f. eks.«. Jeg har gjort mig den ulejlighed, at jeg ud fra strengt økonomiske vurderinger har forsøgt at vurdere kristeligt folkepartis forslag og især det, der står i eksemplet, og derfor vil jeg godt spørge hr. Jens Møller: hvis vi ikke skal tage hensyn til eksemplet, hvad er det så egentlig, man har foreslået? Jeg er da ganske enig i, at vi skal føre en fornuftig økonomisk politik, det vil jeg gerne være med til, men hvis ikke det er eksemplet, vi skal tage hensyn til, hvilke virkninger er der så af dette forslag?

Ole Vig Jensen (RV):

Hr. Jens Møller var nok lige hurtig nok til at tage det radikale venstre til indtægt for det forslag, vi behandler her. Jeg tror oven i købet, jeg sagde, at vi ikke ville kunne medvirke, sådan som forslaget er udformet. Men det skal da siges, at de problemer, som kristeligt folkeparti her har rejst omkring de uheldige sider af dyrtidsreguleringen, kan man naturligvis ikke afvise at det ville være godt at få drøftet igennem, og det vil vel også være velkomment at få et forslag, der er bedre end det eksisterende. Så langt kan man også regne med det radikale venstres støtte, og derfor synes jeg, det er rimeligt, at man arbejder videre med det pågældende forslag som udgangspunkt for en forhandling. Men forslaget i dets udformning her tror vi ikke på kan bruges.

Melchior (CD):

[Melchior]

Det skal også blive ultrakort i denne omgang. Jeg synes blot, jeg må knytte en bemærkning til hr. Jens Møllers i øvrigt uspecificerede venstredaktør, som skulle have sagt, at han, altså venstredaktøren, og kristeligt folkeparti kan indse, at dette forslag er så godt, at alle andre vil være imod. Jeg synes, det er en selvgodhed, som er lidet klædelig. Det er faktisk gået sådan, at alle andre er gået imod, men det kan godt have andre grunde, end den ukendte venstredaktør har antaget. Jeg synes, man skal være forsigtig med at beklikke sine kollegers evne til at fatte og læse indenad. Det kunne jo være, en sådan bemærkning ramte som en boomerang, og det ville da være synd for hr. Jens Møller.

Lawaetz (FP):

Jeg bliver desværre nødt til at korrigere hr. Palle Simonsen lidt. Der er to muligheder: enten har hr. Palle Simonsen misforstået lidt, hvad jeg sagde, eller også har han ikke hørt efter. Der er nok snarest tale om det sidste, da jeg egentlig tiltror hr. Palle Simonsen at være i stand til at forstå, hvad man siger. Jeg siger på ingen måde, at man skal afskaffe det automatiske dyrtidstillæg uden at stille noget andet i stedet.

Videre var hr. Palle Simonsen inde på, at fremskridtspartiet skulle have slået sig til riddere på, at man fik ændret procenttillægget for de højtlønnede til et fast beløb. Det vil naturligvis være en ulykke set med andres øjne, hvis vi kunne slå os til riddere på noget som helst. Men i sandhedens interesse må jeg sige, at vi var de første, der bragte det på markedet. Vi er sådan indstillet, at vi kun kan glæde os over, hvis andre partier tager nogle af vores fornuftige ideer op, så det vil jeg da nærmest sige tak til hr. Palle Simonsen for. Men ret skal være ret. Jeg tror altså, det skyldes uopmærksomhed fra hr. Palle Simonsens side.

Jens Møller (KrF):

Venstres ordfører spørger: hvis ikke vi skal regne med eksemplet, hvad så? Ja, eksemplet er der jo for at forklare princippet, og det er princippet, vi går ind for og gerne vil have regeringen til at komme med et lovforslag om. Dette er jo ikke noget lovforslag. Dette er et beslutningsforslag. Princippet i

det er ganske enkelt, at vi skal indføre en automatisk regulering af dyrtidsportionens størrelse, sådan at den bliver sat i forhold til vores udvikling i det hele taget, antallet af arbejdsløse, betalingsbalancen og måske også andre ting, produktionen osv., for at vi erved kan sikre os imod igen at komme i en situation som den, vi er i i øjeblikket.

Nu siger hr. Melchior, at jeg beklikker mine kollegers evner til at læse indenad. Nej, det gør jeg sandelig ikke. Jeg ved udmærket godt, at hr. Melchior og andre kan læse indenad og kan forstå en tekst. Det har jeg overhovedet ikke på noget tidspunkt sat spørgsmålstegn ved. Når jeg tog mig den frihed efter hukommelsen at citere den omtalte venstredaktør, så var det kun, fordi han altså i dette tilfælde havde spået og det viste sig, at han havde spået rigtigt. Det er der jo ikke så mange der kan.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om nedlæggelse af Christiania [af Honoré (KrF) m. fl.].
(Beslutningsforslag nr. B 26. Fremsat 17/10 78).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Forsvarsministeren (Søgaard):

For nøjagtig ni måneder siden, den 2. februar 1978, afsagde højesteret en dom i retsagen mellem forsvarsministeriet og fristaden